

УДК: 37.091.33:37.046-021.68-051[=161.2::81'243]

DOI: 10.26697/ijes.2018.3-4.12

Методичні аспекти навчання аспірантів української як іноземної

Доцент Кучеренко Олена¹

¹ Харківський національний університет будівництва та архітектури

Резюме

Вступ:

Проблеми навчання аспірантів української як іноземної постають у край актуальними, оскільки методика опанування цієї дисципліною в сучасних українських закладах освіти залишається майже не розробленою, незважаючи на державний статус української мови. Вкрай важливо активізувати практичну та теоретичну лінгводидактичну діяльність для опанування українською як іноземною на достатньому рівні спочатку студентами, що приїхали навчатися в Україні, а згодом також іноземними аспірантами, які захищатимуть дисертаційні дослідження саме українською (удосконалення умінь та навичок, сформованих на попередніх етапах навчання іноземних слухачів та розвиток їх під час навчання в аспірантурі).

Методи:

Для досягнення якнайкращого результату володіння українською як іноземною такою категорією слухачів потребують удосконалення системно застосовувані традиційні методичні напрямки аудиторної, самостійної та індивідуальної мовної роботи вивчення нерідної наукової мови (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, пошуковий, дослідницький), одночасно з активним використанням інноваційних методик для вільного опанування цієї актуальної дисципліни (створення текстів-коментарів до комп'ютерних презентацій наукових доповідей і захисту дисертаційного дослідження, послідовна робота протягом написання наукових матеріалів з онлайн-текстами, перекладними онлайн-словниками, тлумачними і термінологічними словниками рідною та українською).

Результати:

Як підтвердила практика роботи з іноземними аспірантами, під час опрацювання наукових текстів із конкретних тем дисертаційних досліджень потрібно максимально зосереджувати методичну роботу на вивчення лексичних, граматичних особливостей наукового стилю української мови, зокрема власне наукового підстилю.

У центрі постійної уваги повинен знаходитися науковий текст як спосіб передавання наукової інформації та як результат наукового дослідження: особливості українського наукового тексту, структура та вимоги до наукового тексту.

Наслідком тривалого опрацювання наукових матеріалів стають словнички, укладені іноземними здобувачами наукового ступеня з конкретної спеціальності та активно використовуваної

дослідником української наукової лексики, яка застосовується ним для написання наукових статей із урахуванням особливостей структурного оформлення певних результатів наукової діяльності, будь-то наукова стаття, відгук на статтю або дисертаційне дослідження тощо.

Обов'язково слід розмежовувати навчання усному мовленню (діалоги з питань досліджуваної теми, розгорнуті відповіді на запитання, обговорення теми дисертаційного дослідження, ведення дискусії з приводу основних положень наукових статей дисертанта) та писемне мовлення (підготовка тексту доповіді на науковій конференції; викладу наукового матеріалу у вигляді тез; підготовчий етап та процес написання наукової статті; урахування особливостей текстового оформлення, наприклад, розділу дисертаційної роботи, що ставить за мету огляд літератури з теми, та відповідно особливостей інших розділів дисертаційної роботи, де надано опис наукових експериментів, власних наукових досягнень; формування списку використаних джерел; структурні та змістові характерні ознаки анотації дисертаційної роботи).

Надзвичайно важливою постає термінологічна робота. Це і укладання термінологічних словників використовуваних термінологічних загальнонаукових та вузькогалузевих номінацій в царині наукових досліджень дисертанта, і практичне вивчення семантичних та граматичних особливостей термінів з теми наукового дослідження, і логіко-поняттєвий аналіз конкретного термінологічного матеріалу, і виокремлення тематичних груп, що організують спеціальну термінологічну систему в межах української літературної мови. Не можна не звертати увагу на відповідність українських термінологічних еквівалентів в державних нормативних документах та термінологічних одиниць в міжнародних технічних стандартах

Висновки: Отже, при навчанні аспірантів української як іноземної необхідно повсякчас зважати на те, що застосовувані на заняттях певні методичні прийоми залежать від особливостей наукового стилю української мови та конкретного матеріалу наукового дослідження аспіранта (особливостей уживання лексико-граматичних конструкцій, термінологічного матеріалу, урахування структурних особливостей текстового оформлення наукових напрацювань здобувача).

Інформація про автора:

Кучеренко Олена Федорівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та мовної підготовки іноземних громадян, Харківський національний університет будівництва та архітектури, Харків, Україна;

Наукові інтереси: українська лексикографія, лінгводидактика, термінологія та термінознавство; <http://orcid.org/0000-0001-8734-9587>.

Автор-Кореспондент:

Кучеренко Олена Федорівна

Email Автора-Кореспондента:

kucherenkoef@gmail.com